

ŚWIATOWY DZIEŃ NORMALIZACJI
14 PAŹDZIERNIKA 2012

Mniej strat,
lepsze wyniki
NORMY ZWIĘKSZAJĄ EFEKTYWNOŚĆ

ŚWIATOWY DZIEŃ NORMALIZACJI

2 | Od Prezesa PKN

3 | Mniej strat, lepsze wyniki - normy zwiększają efektywność
14 października 2012

Z ŻYCIA PKN

4 | Spotkanie w Puławach
- Ewa Zielińska

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA

5 | Społeczna odpowiedzialność organizacji pozarządowych i jednostek
administracji publicznej - Janusz Reichel

Z PRAC NORMALIZACYJNYCH

9 | Właściwy klimat dla dzieł sztuki
- B.K.

10 | Znormalizowana ekoefektywność - J.S.

11 | Prac, wybielać, czyścić chemicznie? - w normie znajdziesz odpowiedź
- J.S.

SEKTORY PKN

12 | Informacje z sektorów

KOMITETY TECHNICZNE

13 | Komitety techniczne - sierpień 2012 r.

KOMITETY ZADANIOWE

13 | Komitety zadaniowe - sierpień 2012 r.

„WIADOMOŚCI PKN” to miesięcznik elektroniczny publikowany cyklicznie na stronie internetowej PKN www.pkn.pl od numeru 9/2011.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Redaktor odpowiedzialny:

Joanna Skalska - tel. 22 556 74 62

Redaktor:

Barbara Kęsik - tel. 22 556 74 60

Skład:

Oskar Sztajer (stałe współpracuje)

- tel. 22 556 77 62

REDAKCJA:

00-950 Warszawa, skr. poczt. 411

ul. Świętokrzyska 14

e-mail: redakcja@pkn.pl

WYDAWCA:

Polski Komitet Normalizacyjny

ul. Świętokrzyska 14,

00-050 Warszawa

Materiały publikowane w miesięczniku

„Wiadomości PKN” są chronione prawami autorskimi. Ich kopiowanie i rozpowszechnianie (w całości lub części) wymaga zgody wydawcy, a cytowanie powołania się na źródło.

Artykuły publikowane w miesięczniku przedstawiają punkt widzenia Autorów i nie zawsze są tożsame z poglądami wydawcy. Redakcja zastrzeżenie sobie prawo do adyustacji tekstów i zmiany tytułów.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń.

© Copyright by Polski Komitet Normalizacyjny

Zdjęcia © Fotolia.com

Szanowni Państwo

Przeżycie Prezydentów tak szacownych organizacji jak ISO, IEC i ITU dotyczy, co jest zrozumiałe, globalnego rozumienia znaczenia norm we współczesnym świecie. Pozwolę sobie odnieść się do niego.

Właściwie całe życie człowieka polega na poszukiwaniu efektywności w każdym działaniu. Przechodząc do zagadnień dotyczących otoczenia normalizacji, można powiedzieć, że jest to umiejętność osiągania optymalnej jakości towarów i usług przy minimalnych nakładach. Pomaga to zarówno maksymalizować zyski, jak i osiągać cele. Jednak kiedyś na temat efektywności nie szukało się informacji w normach. Przez wieki przekazywano zasady współżycia w społeczeństwie, w tym etykę zawodową oraz wiedzę ekonomiczną i techniczną z pokolenia na pokolenie. Czy zakłócenie tego procesu nie wynika z globalizacji świata, ze zderzenia kultur różniących się w rozumieniu świata, innych systemów wartości, różnej ocenie skutków działania od strony etycznej, ekonomicznej, technicznej? Patrząc na to zagadnienie z tego punktu widzenia, to rzeczywiście przed normalizacją światową stoi ogromne zadanie znormalizowania wszystkiego.

Jednak to zrozumiałe, że przedstawiciele międzynarodowych organizacji wskazują zagadnienie, które jest albo powinno być istotne dla wszystkich krajów tego świata. Planeta jest przeludniona, zasoby naturalne się wyczerpują, konsumpcja rośnie, a to wszystko negatywnie odbija się na środowisku. Normy to bardzo istotna pomoc w rozwiązywaniu tych kwestii. Tylko trzeba z nich korzystać i o nich wiedzieć. I tu może wrócić do Dnia Normalizacji Polskiej w tym roku obchodzonego w kontekście edukacji normalizacyjnej. W Polsce to jest bardzo ważna sprawa - producenci, konsumenci, decydenci muszą wiedzieć, że istnieją takie dokumenty jak normy. PKN podejmuje wiele inicjatyw w celu uświadamiania społeczeństwa. Bo co z tego, że istnieją normy, skoro niewielu ich używa?

Z okazji Światowego Dnia Normalizacji chciałbym złożyć życzenia całemu środowisku normalizacyjnemu w Polsce, a szczególnie tym jego przedstawicielom, którzy nie tylko używają PN, ale uczestniczą w ich opracowywaniu i są gotowi wspierać finansowo działalność normalizacyjną.

Dr inż. Tomasz Schweitzer
Prezes PKN

Mniej strat, lepsze wyniki - normy zwiększają efektywność

14 października 2012

Normy Międzynarodowe opracowywane przez IEC, ISO i ITU mają kluczowe znaczenie w zwiększaniu efektywności. Ta kwestia wysuwa się na prowadzenie, ponieważ globalne wyzwania takie jak zrównoważony rozwój i niepewność finansowa oznaczają, że podmioty gospodarcze muszą podjąć wysiłki, by osiągnąć lepsze wyniki przy mniejszych stratach.

Po prostu, efektywność oznacza możliwość osiągnięcia zakładanych celów przez wdrażanie procesów ulepszających produkty lub usługi, tak by uzyskać ich optymalną jakość przy minimalnych stratach, wydatkach i bez niepotrzebnego wysiłku. Pomaga ona przedsiębiorstwom maksymalizować zyski i osiągać cele oraz ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia sukcesu w dzisiejszym wymagającym i konkurencyjnym środowisku ekonomicznym.

W dzisiejszym pełnym rywalizacji i złożonym świecie kwestia zrównoważonego rozwoju w ujęciu ekonomicznym, środowiskowym i społecznym oznacza dla przedsiębiorstw konieczność zwiększania efektywności w szerokim zakresie działań i zagadnień.

Normy Międzynarodowe są ważnymi narzędziami pomagającymi firmom wykorzystać ich potencjał na światowym rynku. Opracowywane przez ekspertów z całego świata zawierają międzynarodowo ujednolicone najlepsze praktyki, które mogą zostać wykorzystane do oceny, porównywania i zwiększenia wydajności oraz zmniejszenia strat.

Przykładowo - Normy Międzynarodowe dostarczają powszechnie dostępnych specyfikacji, dzięki czemu produkty, usługi i technologie pochodzące od różnych dostawców pasują do siebie jak części układanki. Normy wspierają interoperacyjność i kompatybil-

ność, zapewniają tym samym solidne podstawy dla rozwoju innowacji i ułatwiają nowym produktom dostęp do rynku. Dzięki nim kraje, organizacje, organy regulacyjne i jednostki badawcze nie muszą „wywierać otwartych drzwi” i mogą inwestować w inne priorytetowe przedsięwzięcia.

Najnowsza wiedza technologiczna, którą zawierają Normy Międzynarodowe, jest dostępna dla wszystkich, w tym dla krajów rozwijających się, co pomaga im jak najlepiej wykorzystywać potencjał ludzki i zasoby materialne. Bardziej wydajne procesy przemysłowe i biznesowe uzyskane dzięki normom dają przedsiębiorstwom możliwość konkurencyjności na globalnym rynku oraz szybszego produkowania z mniejszymi kosztami dla większej liczby rynków zbytu.

W taki oto sposób normy pomagają zaspokajać potrzeby klientów, podczas gdy przedsiębiorcy mogą się skoncentrować na procesach firmy i ich optymalizacji.

Organy regulacyjne mogą wykorzystywać Normy Międzynarodowe do wykazania zgodności i jako podstawę do tworzenia przyjaznych rynków i konsumentowi regulacji prawnych. A konsumenci mogą mieć pewność, że Normy Międzynarodowe promują efektywność w tak istotnych dla nich kwestiach jak: odpowiednie etykietowanie produktów czy bezpieczeństwo.

W istocie Normy Międzynarodowe opracowywane przez IEC, ISO i ITU nie tylko stanowią podstawę dobrego biznesu, ale również wpływają na zwiększenie efektywności, pomagającej społeczeństwu lepiej wykorzystywać zasoby, przyczyniają się tym samym do bardziej zrównoważonego świata.

Dr Klaus Wucherer
Prezydent IEC

Dr Boris Aleshin
Prezydent ISO

Dr Hamadoun Touré
Sekretarz Generalny ITU

Ewa Zielińska

Spotkanie w Puławach

Z inicjatywy puławskiego Oddziału Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego oraz firmy PROZAP Sp. z o.o. 25 września 2012 r. na terenie Zakładów Azotowych „Puławy” S.A. odbyło się spotkanie, którego celem było promowanie udziału w normalizacji oraz Znaku Zgodności z Polską Normą.

W spotkaniu uczestniczyła kadra kierownicza Zakładów Azotowych, PROZAP Sp. z o.o. i innych spółek córek Zakładów oraz Instytutu Nawozów Sztucznych w Puławach i firmy Mostostal-Puławy S.A. Prelegentami ze strony PKN byli: dr inż. Tomasz Schweitzer, Prezes PKN oraz Anna Stankowska, dyrektor Wydziału Certyfikacji.

Prezes PKN w prezentacji „Udział w normalizacji zyskiem dla firmy” przypomniał, czym jest norma, jakie są jej podstawowe cechy, kto uczestniczy w jej opracowywaniu oraz jakie są w tym procesie zadania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Przedstawił zalety - funkcjonującego w Polsce od 1994 r.- systemu dobrowolnego. Pokazał również rolę PKN w normalizacji na poziomie międzynarodowym i europejskim. Na zakończenie wskazał korzyści, jakie można odnieść ze stosowania norm oraz aktywnego udziału w normalizacji z perspektywy konsumenta, przedstawiciela administracji a przede wszystkim - przedsiębiorcy. Podkreślił, że normy pomagają firmom osiągać ich cele strategiczne oraz wypełniać zadania biznesowe: zapewniają bezpieczne środowisko biznesowe, redukcję kosztów rozwoju i zwrot kosztów inwestycji - co oznacza, że w normalizację powinno angażować się także kierownictwo firm.

Anna Stankowska mówiła o Znaku Zgodności z Polską Normą jako krajowym symbolu jakości i bezpieczeństwa wyrobów. Przedstawiła kryteria certyfikacji wyrobu na zgodność z PN oraz zalety certyfikatu z punktu widzenia konsumenta oraz producenta. Producent dobrowolnie poddaje się ocenie strony trzeciej oraz nadzorowi obejmującemu wyrób i proces jego wytwarzania. I co najważniejsze: kryterium certyfikacji stanowi zawsze norma w całości. Znak PN jest umieszczany na wyrobie, który spełnia wszystkie wymagania normy.

Posiadanie certyfikatu daje producentowi m.in. przewagę marketingową nad konkurentami - szybszą akceptację wyrobów na rynku oraz ułatwienie procedur przetargowych.

Spotkanie zakończyło się dyskusją i wymianą poglądów na temat powiązań i różnic pomiędzy przepisami i normami.

Organizatorom spotkania dziękujemy za zaproszenie.

Dr Janusz Reichel
Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki

Spółeczna odpowiedzialność organizacji pozarządowych i jednostek administracji publicznej

Termin społeczna odpowiedzialność najczęściej kojarzony jest przede wszystkim z organizacjami biznesowymi. Dyskusja wokół niej zaczęła się przecież od problemów natury moralnej, licznych skandali czy katastrof o charakterze ekologicznym, które były powodowane przez przedsiębiorstwa. Niemal cała teoria etyki biznesu i społecznej odpowiedzialności powstała niejako w odpowiedzi na takie zjawiska. Tymczasem coraz silniej rośnie przekonanie, że przecież nie są one zarezerwowane wyłącznie dla biznesu.

Problemy związane z nieetycznym postępowaniem mogą powstać tak naprawdę w każdego rodzaju organizacji, a wpływy środowiskowe posiada zarówno przedsiębiorstwo, organizacja pozarządowa, jak i urząd miasta. Osiąganie zaś celów rozwoju zrównoważonego, stawianych sobie przez współczesne społeczeństwa, może mieć miejsce jedynie przy współdziałaniu wszystkich aktorów życia społecznego i gospodarczego¹. Nic zatem dziwnego, iż w trakcie prac nad normą *ISO 26000 Guidance on social responsibility* zrezygnowano ze stosowania terminu społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw (ang. Corporate Social Responsibility - CSR) na rzecz terminu: społeczna odpowiedzialność (ang. Social Responsibility - SR). Zgodnie z tym duchem norma nie zawiera osobnych rozdziałów poświęconych przedsiębiorstwom, organizacjom pozarządowym i organizacjom z sektora publicznego.

Cały tekst odnosi się do organizacji wszystkich typów a rozpoznanie specyfiki społecznej odpowiedzialności danej organizacji, zgodnie z rozdziałem piątym, należy już do niej samej.

Powszechnie jednak rzadko uświadamiamy sobie, co konkretnie może oznaczać społeczna odpowiedzialność dla organizacji z innych niż biznes sektorów i w jaki sposób będzie ona przekładać się na ich codzienne działania. Społeczna odpowiedzialność w odniesieniu do przedsiębiorstw zwykle oznacza możliwość włączenia celów społecznych i środowiskowych do typowych (ekonomicznych) celów tego typu organizacji. Natomiast w sektorze pozarządowym i publicznym mamy do czynienia z organizacjami, które cele społeczne i/lub środowiskowe mają wpisane w misję i ich realizacja ma miejsce w ich codziennej praktyce funkcjonowania.

Organizacje sektora publicznego i organizacje pozarządowe

Czy to oznacza, że organizacje sektora publicznego i organizacje pozarządowe są już z samej swej natury organizacjami społecznie odpowiedzialnymi? Oczywiście odpowiedź brzmi: nie. Można by podać wiele przypadków organizacji pozarządowych, które naruszały zaufanie społeczne i w sposób nieuczciwy gospodarowały powierzonymi im środkami. Dyskutuje się także o mankamentach funkcjonowania organów władzy np. samorządowej. Zatem realizować misję organizacji - obojętnie, czy misję o charakterze ekonomicznym, społecznym czy środowiskowym - można w sposób odpowiedzialny lub przeciwnie: w sposób dalece nieodpowiedzialny. I dotyczy to w takim samym stopniu przedsiębiorstw, jak i organizacji z innych sektorów. Jedynie rozpoznawanie zakresu tej odpowiedzialności będzie przebiegało nieco inaczej. O ile bowiem realizacja programu środowiskowego może być wyrazem społecznej (środowiskowej) odpowiedzialności przedsiębiorstwa o tyle może być podstawową działalnością np. agendy rządowej lub organizacji pozarządowej. Jednak to, że działania takiej organizacji są skoncentrowane np. na ratowaniu siedlisk naturalnych nie jest jednoznaczne z tym, że

¹ ISO 26000, *Guidance on social responsibility*. International Standard. ISO 2010. W KT 305 trwają prace nad normą, jest ona w tej chwili na etapie projektu prPN-ISO 26000 Wytyczne dotyczące odpowiedzialności społecznej

inne jej działania np. prowadzenie biura organizacji czy organizowane przez nią konferencje są realizowane z poszanowaniem środowiska naturalnego i jego zasobów. Oznacza to, iż nawet taka organizacja ma ciągle przestrzeń do rozwijania swojej odpowiedzialności w obszarze środowisko (podrozdział 6.5 normy).

Podobnie jeśli chodzi o respektowanie zasady postępowania etycznego, która jest jedną z zasad społecznej odpowiedzialności wymienioną w ISO 26000 (podrozdział 4.4 normy). Bez względu na to, czy organizacja realizuje cele ekonomiczne, społeczne czy środowiskowe, czy jest przedsiębiorstwem, samorządem czy stowarzyszeniem, kierownik tej or-

będą też przestrzegane, jednak nie jest to jednoznacznie zdeterminowane.

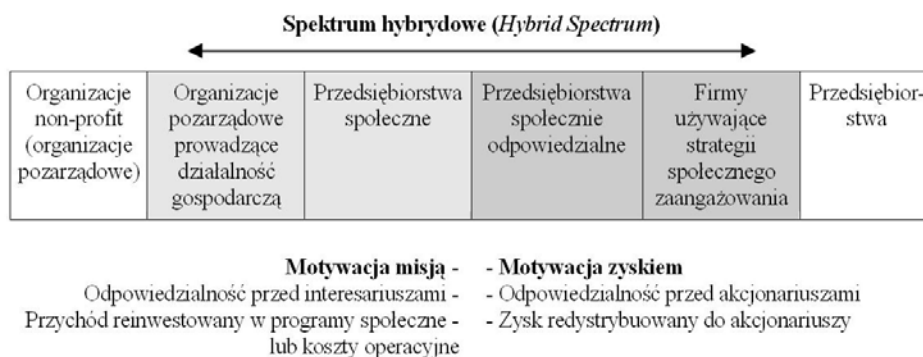
Już tylko na podstawie pobieżnego przyjrzenia się powyższym przykładom można stwierdzić, że zakres społecznej odpowiedzialności różnych organizacji będzie różny raczej ze względu na specyfikę ich działalności a nie rodzaj sektora, do którego przynależą. To stwierdzenie pozostaje prawdziwe nawet jeśli przyjrzymy się tylko organizacjom biznesowym - różny jest zakres społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa szkoleniowego i huty stali. Można nawet zaryzykować stwierdzenie, że czasem rozbieżności między organizacjami z różnych sektorów mogą być mniejsze niż różnice

tecznej odpowiedzialności będą bardzo podobne.

Zacieranie granic

Dodatkowo za odnoszeniem społecznej odpowiedzialności do organizacji różnych sektorów przemawia fakt zacierania się współcześnie granic między sektorami (rysunek) czy występowania organizacji, które mają charakterystyczne cechy organizacji z kilku sektorów (np. przedsiębiorstwa komunalne)². Owo zacieranie granic zachodzi między innymi dzięki wzrostowi roli społecznej odpowiedzialności. Firmy nastawione dotąd na wyniki ekonomiczne, pod wpływem presji społecznej, ale też wzrastającej wrażliwości społecznej kadry zarządzającej i pracowników, wdrażają strategie społeczne w celu minimalizacji negatywnych efektów zewnętrznych swoich działań. Z drugiej strony sektor pozarządowy, korzystając z narzędzi biznesowych, profesjonalizuje swoje działania i kładzie coraz większy nacisk na efektywność i mierzalność. Różnica między przedsiębiorstwem społecznym (sektor organizacji pozarządowych) a przedsiębiorstwem społecznie odpowiedzialnym (sektor biznesu) nie jest już łatwo uchwytana, zwłaszcza, że oba mogą mieć tę samo formę prawną np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

W kontekście powyższych uwag zakres i kierunki realizacji społecznej odpowiedzialności różnych typów organizacji nie będą znacząco odmienne. W poniższej tabeli przedstawiono ten zakres

Rysunek. Spektrum hybrydowe zawierające 4 typy organizacji

Źródło: Alter K., *Social Enterprise Typology*, Virtue Ventures LLC, Washington DC 2004, www.virtueventures.com/typology.

ganizacji może traktować swoich pracowników w sposób etyczny lub niegodziwy. Sam typ organizacji i realizowane przez nią cele mogą nie mieć tu nic do rzeczy. Oczywiście, można oczekiwać, że w organizacji działającej na rzecz praw pracowniczych te prawa

między niektórymi organizacjami z tego samego sektora. Przykładem może być zestawienie firmy szkoleniowej z organizacją pozarządową, która zajmuje się edukacją ekologiczną. Podejmowane przez nie działania, zakres wpływu na środowisko czy zakres spo-

2 J. Reichel, *Znaczenie i rozwój ekonomii społecznej w Polsce*. (w:) A. Stasiak (red.), *Turystyka społeczna w regionie łódzkim*. Wydawnictwo WSTH w Łodzi, Łódź 2010, s.11 oraz T. Kaźmierczak, M. Rymśa, *Kapitał społeczny. Ekonomia społeczna*. Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2007, s.118.

Elementy uogólnionej piramidy Carolla	Zakres i kierunki działań organizacji (biznesowych, pozarządowych i sektora publicznego)
Odpowiedzialność filantropijna	Dobrowolny wkład społeczny o charakterze filantropijnym, dzielenie się nadwyżkami zasobów, praca dla dobra wspólnego (poza bezpośrednią realizacją celów organizacji) itp.
Odpowiedzialność etyczna	Respektowanie zasad moralnych, nakierowanie na realizację dobra, sprawiedliwość, unikanie krzywdzenia itp.
Odpowiedzialność prawna	Przestrzeganie regulacji prawnych i innych.
Odpowiedzialność podstawowa (za realizację celów organizacji)	Zapewnienie realizacji podstawowych celów organizacji w tym zapewnienie podstaw ekonomicznych organizacji (zapewnienie zysków/dochodów), dostarczanie produktów i usług o odpowiednim poziomie jakości i po sprawiedliwej cenie, terminowe realizowanie zobowiązań itp.

Tabela. Zakres i kierunki realizacji społecznej odpowiedzialności organizacji różnych sektorów.
Źródło: opracowanie własne

w podziale według elementów tzw. piramidy Carolla, która jest jednym z częściej stosowanych modeli społecznej odpowiedzialności. Model ten przedstawia odpowiedzialność społeczną w czterech wymiarach: podstawowym, prawnym, etycznym i filantropijnym³.

Podsumowanie

Globalny kontekst dzisiejszego świata, który musi zostać przyjęty do wiadomości przez wszystkich uczestników życia społecznego i gospodarczego, dostarcza poważnych wyzwań dla działalności organizacji pozarządowych, rządów i innych agend publicznych. Pojawia się wiele ograniczeń w możliwości świadczenia wielu usług publicznych np. z obszaru

opieki zdrowotnej czy edukacji oraz problemów z docieraniem z pomocą wszędzie tam, gdzie to potrzebne. Czasy kryzysu nie ułatwiają sytuacji a wręcz powodują skurczenie się dostępnych zasobów niezbędnych do prowadzenia nawet działań podstawowych dla przetrwania organizacji. W tym kontekście ISO 26000 zaleca, aby mimo to „organizacje dążyły do podtrzymywania swoich działań związanych ze społeczną odpowiedzialnością”⁴ w miarę swoich możliwości. Jest to tym ważniejsze, że w czasach kryzysu grupy szczególnie wrażliwe znajdują się zwykle w jeszcze trudniejszej sytuacji niż zazwyczaj. W tej kwestii szczególna rola przypada rządowi państw, ale także organizacjom społecznym oraz biznesowi. Współdziałanie organiza-

cji z tych sektorów jest ważnym elementem zaleceń zawartych w normie ISO 26000. Znajduje to najmocniejszy wyraz w podrozdziale 6.8. zatytułowanym „Zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej”, w którym zaleca się rozważenie podjęcia „partnerskiej współpracy z innymi organizacjami, w tym z organizacjami rządowymi, biznesowymi lub NGO, w celu uzyskania maksymalnego efektu synergii i wykorzystania uzupełniających się zasobów, wiedzy i kompetencji”⁵.

W kontekście dyskutowanej problematyki ważny jest sposób odnoszenia normy do działalności państwa (podrozdział 3.4). Intencją normy nie jest „zastępować, zmieniać ani w żaden inny sposób modyfikować obowiązku państwa do działania w interesie

3 Reichel J., *Społeczna odpowiedzialność organizacji z różnych sektorów*, [w:] Pisz Z., Rojek-Nowsielska M., (red.), *Społeczna odpowiedzialność organizacji. Polityczna poprawność czy obywatelska postawa*. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego We Wrocławiu, Vol. 220, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, 2011, s.109

4 ISO 26000, *Guidance on social responsibility*. International Standard. ISO 2010.

5 j.w

publicznym”⁶. Państwa są kluczowymi aktorami polityki rozwoju zrównoważonego i ich rolą jest, jako wyłącznej władzy, szczególnie w zakresie ustanawiania jak i wykonywania przepisów prawnych, stworzenie środowiska, w ramach którego prawa są skutecznie stosowane i szanowane.

Wskazano także na możliwości państwa i innych instytucji publicznych w zakresie wspierania społecznej odpowiedzialności i organizacji, które ją wdrażają. Jednakże, co podkreślono w normie, samo promowanie społecznej odpowiedzialności nie może stanowić substytutu „skutecznego

wykonywania obowiązków i zobowiązań państwa”⁷ czy realizacji innych podstawowych celów danej organizacji.

6 j.w.

7 j.w.

REKLAMA

PEWNOŚĆ I NIEZAWODNOŚĆ

Znak Zgodności z Polską Normą,
umieszczony na wyrobie
daje gwarancję, że:

- wyrób jest **bezpieczny**
- odznacza się **wysoką jakością**
- producent poddał wyrób ocenie zgodności z Polskimi Normami i zasługuje na **pełne zaufanie konsumentów**

Polski Komitet Normalizacyjny - Wydział Certyfikacji

ul. Świętokrzyska 14, 00-050 Warszawa

tel.: +48 22 556 74 50, +48 22 556 77 63, +48 22 556 74 81

fax: +48 22 556 74 20 e-mail: znakpn@pkn.pl, wcrsekr@pkn.pl

www.pkn.pl

Właściwy klimat dla dzieł sztuki

Każdy z nas zdaje sobie sprawę, że przedmioty zabytkowe: meble, obrazy, książki, dokumenty graficzne, tkaniny, klejnoty i in. wymagają specjalnej ochrony, aby jak najdłużej mogły pozostać w możliwie niezmienionej postaci i cieszyć oczy kolejnych pokoleń. Jakie kroki należy przedsięwziąć, aby dzieła sztuki nie ulegały odkształceniom, a co za tym idzie uszkodzeniom? Już nawet jedna wizyta w zabytkowym pałacu, muzeum, galerii, archiwum, a nawet bibliotece pozwala odpowiedzieć na takie pytanie. Dziełom sztuki należy stworzyć właściwy klimat.

To jednak bardzo ogólna informacja - potrzebne są procedury, metody badań niezbędne do wypracowania strategii postępowania z danym dziełem sztuki. Taką właśnie rolę spełnia norma [PN-EN 15757:2012 Konserwacja dóbr kultury - Wymagania dotyczące temperatury i wilgotności względnej w ograniczaniu mechanicznych uszkodzeń organicznych materiałów higroskopijnych powodowanych oddziaływaniem klimatu](#). Norma pozwala ustalić wymagane poziomy i zakresy temperatury i wilgotności względnej, co sprzyja ograniczeniu fizycznych uszkodzeń dzieł sztuki spowodowanych mikroklimatem. Jednak określenie zakresów temperatury i wilgotności nie jest proste ze względu na różnorodność i złożoność materiałów, z których wykonane są dzieła sztuki. Przykładowo, zabytkowy kufer może być wykonany ze skóry, ale jego zapięcia są metalowe, a w środku znajduje się tkanina ozdobna. Na każdy z tych elementów może w różny sposób oddziaływać mikroklimat.

Zgodnie z PN-EN 15757:2012 trzeba także bardzo rozważnie zmieniać środowisko, w którym przechowywany jest obiekt sztuki. Nawet jeśli nowe warunki wydają się lepsze dla długotermino-

wego przechowywania obiektów, nie należy nagle zmieniać mikroklimatu, bo wówczas może nasilić się proces niszczenia zabytkowego obiektu.

Jeśli dzieło sztuki zostanie przeniesione w inne miejsce należy monitorować jego stan, aby szybko wykryć ewentualne symptomy zniszczenia. Najlepiej jednak zostawić obiekt w tzw. klimacie historycznym, w którym był przechowywany przez dłuższy czas (co najmniej rok) i do którego się zaaklimatyzował.

Według PN-EN 15757:2012 w przypadkach wątpliwych należy zdać się na opinię profesjonalnego konserwatora, który sporządzi sprawozdanie zawierające ocenę stanu zachowania najbardziej narażonych na zniszczenie lub najcenniejszych obiektów, w stosunku do których proponuje się kontrolę warunków otoczenia.

W Polsce wiele zabytków uległo zniszczeniu i grabieży w czasie licznych wojen, zaborów, okupacji, a ostatnio klęsk żywiołowych. Wszystkie ocalone zabytki należy więc otoczyć ochroną. Pomocze w tym nowo opublikowana PN-EN 15757.

Norma PN-EN 15757:2012 została opracowana przez *KT 311 ds. Konserwacji Dóbr Kultury*. W tym Komitecie pracują

Arras flamandzki w Zamku Królewskim na Wawelu - tego rodzaju dzieła sztuki szczególnie wymagają ustalenia odpowiedniej temperatury i wilgotności względnej pomieszczenia.

przedstawiciele wielu szacownych instytucji kulturalnych: Muzeum Narodowego w Warszawie oraz w Krakowie, Muzeum Pałac w Wilanowie, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie, Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie oraz w Krakowie i in.

B.K.

© Fotolia.com - Sergej Khackimullin

Znormalizowana efektywność

Kryzys gospodarczy, ciągłe wyzwania środowiskowe i konieczność dążenia do rozwoju zrównoważonego świata sprawiają, że efektywność staje się bardzo istotną kwestią, stawianą na równi z innymi procesami firmowymi.

Efektowność została zdefiniowana przez Światową Radę Biznesu ds. Zrównoważonego Rozwoju (WBCSD) w 1991 roku jako dostarczanie wyrobów i usług w konkurencyjnej cenie, które spełniają potrzeby człowieka i podnoszą jego jakość życia, ograniczając wpływ na środowisko i zużycie zasobów w całym cyklu życia. Natomiast zgodnie z Raportem *US President's Council on Sustainable Development*, efektywność zdefiniowano jako utrzymanie wzrostu gospodarczego przy minimalnym wpływie na środowisko, stosowanie ograniczonej ilości nieodnawialnych zasobów, ograniczenie ilości odpadów i tworzenie tym samym zdrowego środowiska do życia dla całej ludzkości.

W tym aspekcie nowo opubliko-

wana norma [PN-EN ISO 14045:2012 Zarządzanie środowiskowe - Ocena efektywności systemów wyrobów - Zasady, wymagania i wytyczne](#) wydaje się mieć ogromny światowy potencjał. W normie zawarto m.in.: definicję oceny efektywności, jej kwantyfikację oraz sposób interpretacji i raportowania. W praktyce efektywność osiąga się poprzez realizację trzech podstawowych celów:

- zwiększanie trwałości produktu;
- optymalizację wykorzystania zasobów;
- zmniejszenie wpływu na środowisko.

Najważniejsze cele normy to:

- ustalenie spójnej terminologii i wspólnych ram metodologicznych do oceny skuteczności efektywności;

- umożliwienie praktycznego wykorzystania oceny efektywności dla szerokiej gamy produktów (w tym usług);
- przedstawienie zrozumiałych wytycznych służących do interpretacji wyników oceny efektywności;
- zachęcanie do przejrzystego, dokładnego i pouczającego raportowania wyników oceny efektywności.

W ramach efektywności przeprowadza się również ocenę oddziaływania na środowisko z zastosowaniem oceny cyklu życia (LCA) zgodnie z [PN-EN ISO 14040:2009](#) oraz [PN-EN ISO 14044:2009](#).

Wszystkie wspomniane w artykule normy można zakupić w sklepie PKN przy ul. Świętokrzyskiej 14 w Warszawie lub za pośrednictwem strony internetowej www.pkn.pl

Opracowano na podstawie www.iso.org
J.S.

© Fotolia.com - tomispin

Prać, wybielać, czyścić chemicznie? - w normie znajdziesz odpowiedź

Czy Twoja ulubiona koszula skurczyła się, a kolor spodni wyblakł? To się dosyć często zdarza, istnieje tyle możliwości i sposobów prania, że czasami trudno wybrać odpowiednią opcję. Oczywiście symbole widniejące na metkach odzieżowych „mówią” nam, jak mamy prać, żeby nie zniszczyć odzieży. Ale czy jesteśmy w stanie poprawnie je rozszyfrować?

W znowelizowanej normie PN-EN ISO 3758:2012 [Tekstyli - System oznaczania sposobu konserwacji z zastosowaniem symboli](#) ustalono system symboli graficznych służący oznakowaniu wyrobów włókienniczych. Ma on na celu przekazanie podstawowych informacji pozwalających zapobiec nieodwracalnemu zniszczeniu wyrobu podczas włókienniczego procesu konserwacji. W normie uwzględniono następujące sposoby konserwacji: pranie, wy-

bielanie, prasowanie, czyszczenie chemiczne i wodne oraz suszenie po praniu. Norma ma zastosowanie do wszystkich wyrobów włókienniczych, jest pomocna i dla konsumentów, i dla sektora usług pralniczych.

Pierwsza i druga edycja Normy Międzynarodowej ISO 3758 to wynik kompromisu między dwoma wymaganiami: by być zrozumiałym dla użytkowników z całego świata, a jednocześnie dostarczać możliwie dużo informacji.

Trzecia edycja normy jest dostatecznie elastyczna i zaspokaja potrzeby wszystkich odbiorców. Nowelizacja normy była konieczna w celu uwzględnienia nowoczesnych systemów pralniczych, rozwoju technicznego, nowych systemów wybielających i alternatywnych metod wykorzystujących systemy wodne (w przeciwieństwie do konwencjonalnego czyszczenia chemicznego).

Norma PN-EN ISO 3758:2012 została wprowadzona do zbioru PN, dzięki pracy *KT 26 ds. Wyrobów Włókienniczych*.

*Opracowano na podstawie
www.iso.org oraz
PN-EN ISO 3758:2012
J.S.*

Sektor Elektryki

22 sierpnia br. odbyło się posiedzenie KT 4, na którym uzgodniono 3 projekty PN, będące tłumaczeniami EN:

- prPN-EN 60598-2-2 *Oprawy oświetleniowe - Część 2-2: Wymagania szczegółowe - Oprawy oświetleniowe wbudowywane*
- prPN-EN 60598-2-3:2006/A1 *Oprawy oświetleniowe - Część 2-3: Wymagania szczegółowe - Oprawy oświetleniowe drogowe i uliczne*
- prPN-EN 12464-1 *Światło i oświetlenie - Oświetlenie miejsc pracy - Część 1: Miejsca pracy we wnętrzach*

Projekt prPN-EN 12464-1 jest pilnie wyczekiwany przez wielu użytkowników. Przyszła norma zastąpi PN-EN 12464-1:2011 (U), która w okresie: 1.05.2011-26.04.2012 była normą uznaniową sprzedaną w największej liczbie egzemplarzy. Jest normą innowacyjną z tego względu, że po raz pierwszy uwzględniono rolę i znaczenie światła dziennego. Wymagania dotyczą oświetlenia miejsc pracy niezależnie od tego, czy oświetlenie jest sztuczne, dzienne czy stosowane są oba rodzaje jednocześnie. Określono w niej minimalne

natężenie oświetlenia na ścianach i sufitach, a także podano szczegółowe informacje dotyczące modelowania światłem.

30 sierpnia 2012 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli *KT 72 ds. Elektroenergetycznego Sprzętu Ochronnego i do Prac pod Napięciem* oraz *KT 8 ds. Terminologii, Dokumentacji i Symboli Graficznych, Oznaczeń Wielkości i Jednostek Miar w Elektryce*. Celem spotkania było wypracowanie wspólnego stanowiska do dokumentu IEC 78/969/INF (Maintenance of IEC 60050-651: INTERNATIONAL ELECTROTECHNICAL VOCABULARY - Part 651: Live working), ze względu na rozbieżności odnoszące się do przyjętych wcześniej polskich odpowiedników terminów angielskich dot. prac pod napięciem.

5 września 2012 r. odbyło się w PKN posiedzenie Grupy Projektowej powołanej w *KT 80 ds. Ogólnych w Sieciach Elektroenergetycznych*. Celem spotkania było uzgodnienie uwag

dla komitetu CENELEC/TC 11 do *FprEN 50341-1:2012 Overhead electrical lines exceeding AC 1 kV - Part 1: General requirements - Common specifications w procedurze UAP*.

Na podstawie informacji z sektorów oprac. J.S.

Komitety Techniczne - sierpień 2012 r.

Zmiana zakresu tematycznego w Komitecie Technicznym

- **KT 306 ds. Bezpieczeństwa Powszechnego i Ochrony Ludności** rozszerzył zakres współpracy o CEN/TC 419 Forensic science services.

Zmiany Sekretarzy w Komitetach Technicznych

W sierpniu Prezes PKN powołał do pełnienia funkcji Sekretarza:

- w **KT 30 ds. Geologii, Geofizyki i Wiertnictwa Małomiasteczkowego** mgra inż. Krzysztofa Rakowskiego z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 124 ds. Transportu Kopalnianego** mgra Rafała Wolasa z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Powołania nowych członków Komitetów Technicznych

W sierpniu Prezes PKN powołał na członków KT następujące podmioty:

- **AGART- Zakład Remontowo-Budowlany Aleksander Grunert** do **KT 169 ds. Okien, Drzwi, Żaluzji i Okuć**
- **ES-SYSTEM SA** do **KT 4 ds. Techniki Świetlnej**
- **Inspektorat Uzbrojenia** do **KT 176 ds. Techniki Wojskowej i Zaopatrzenia**
- **Ogólnopolskie Stowarzyszenie Producentów Świec i Zniczy** do **KT 12 ds. Materiałów Wybuchowych i Wytworów Pirotechnicznych**
- **Polskie Centrum Badań i Certyfikacji SA** do **KT 212 ds. Budowy i Utrzymania Dróg**

- **Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe ALFA - Staniawicz** do **KT 169 ds. Okien, Drzwi, Żaluzji i Okuć**
- **Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział Warszawski im. Kazimierza Szpotańskiego** do **KT 267 ds. Elektrycznego Sprzętu Rolniczego oraz Elektrycznego Sprzętu dla Zakładów Zbiorowego Żywnienia.**

Odwołania członków Komitetów Technicznych

W sierpniu Prezes PKN odwołał z członka KT:

- **Doosan Babcock Energy Polska Sp. z o.o.** z **KT 7 ds. Badań Nieniszczących**
- **Krajowe Towarzystwo Gospodarcze SEMIGAT SA** z **KT 295 ds. Sterylizacji**
- **PGE Elektrownia Opole SA** z **KT 7 ds. Badań Nieniszczących**
- **ROCKFON Sp. z o.o.** z **KT 169 ds. Okien, Drzwi, Żaluzji i Okuć**
- **Uniwersyteckie Centrum Kliniczne** z **KT 296 ds. Dezynfekcji i Antyseptyki**
- **Wincor Nixdorf Sp. z o.o.** z **KT 172 ds. Identyfikacji Osób, Podpisu Elektronicznego, Kart Elektronicznych oraz Powiązanych z nimi Systemów i Działania**
- **Zakłady Pomiarowo - Badawcze Energetyki ENERGOPOMIAR Sp. z o.o.** z **KT 7 ds. Badań Nieniszczących**
- **Zakłady Tworzyw Sztucznych IZO - ERG SA** z **KT 141 ds. Tworzyw Sztucznych.**

Komitety Zadaniowe - sierpień 2012 r.

Powołanie Przewodniczącego w Komitecie Zadaniowym

W sierpniu Prezes PKN powołał na 4-letnią kadencję do pełnienia funkcji Przewodniczącego:

- w **KZ 500 ds. Usług Solaryjnych** Pana Pawła Grabowskiego reprezentującego **JK SOLARIA Sp. z o.o.**

Normalizacja

Wiedza o normalizacji to szansa na otwarcie przed firmą nowych rynków, znaczną redukcję kosztów, a także skorzystanie z innowacji wprowadzanych przez przedsiębiorców z całego świata.

Jeśli chcesz się dowiedzieć jak osiągnąć większe zyski dzięki normalizacji, jakie są zasady uczestnictwa oraz jaki jest związek normalizacji z prawem, w tym roli normalizacji w systemie oceny zgodności i certyfikacji sięgnij po publikację pt. „Normalizacja”.

Bez tej wiedzy nie może dzisiaj funkcjonować współczesny przedsiębiorca ani inny operator ekonomiczny.

Publikacja będzie także pomocna kadrze dydaktycznej uczelni w opracowaniu własnych programów nauczania, a studentom w poznaniu wiedzy przydatnej w pracy zawodowej.

Zamówienia:

www.pkn.pl – Strefa klienta lub <https://sklep.pkn.pl>

plik PDF do ściągnięcia z serwera
lub przesłania pocztą elektroniczną

Cena: 75,00 zł + 23%VAT

plik PDF na CD

Cena: 90,00 zł + 23%VAT

w formie papierowej

Cena: 105,00 zł + 5%VAT